

Kasvun ja oppimisen ehdotukset toimialan talouden va- kauttamisohjelmaan 2027–2029

Kasvun ja oppimisen toimiala

Vakuttamistoimenpiteet

Vakuttamisohjelman tavoitetaso on jaoteltu toimialojen suuruuden mukaan C21 kaupungeista tehdyn vertailun (TP2024) mukaan kaupungin kustannukset ovat noin 500 €/asukas korkeammat kuin näissä kaupungeissa keskiarvoisesti. Kustannusvertailun perusteella noin puolet tästä olisi kasvun ja oppimisen toimialan osuutta. Vertailussa todetun mukaan on kuitenkin huomiotava, että toimialan korkea koulutuspuolen oppilaskohtainen hinta syntyy suurelta osin muusta kuin opetuskustannuksista (kiinteistöt, ruokailu, oppilashuolto, hallinto sis. vyörytykset sekä kuljetuskustannukset).

Vakuttamisohjelmassa toimialalla ei kuitenkaan ole juurikaan vaikutusmahdollisuuksia muuhun kuin henkilöstö- eli opetuksen ja palvelun tuottamisen kuluihin. Tästä syystä seuraavien esitysten osalta on huomiotava, että säästöt eivät kohdistu nimenomaisesti hintaa nostaviin osa-alueisiin, vaan opetuskustannusten edelleen laskemiseen. Hintaa nostavat osa-alueet ovat siten edelleen suurelta osin olemassa. Lakisääteisten palveluiden järjestämisen näkökulmasta olisi kuitenkin ideaalia, että kyettäisiin säästämään tukipalveluista palveluiden järjestämisen sijaan, jolloin lapsen etu toteutuisi parhaiten.

Kasvun ja oppimisen toimialan kokonaisbudjetti kulujen osalta vuodelle 2026 on noin 131 M€. Vakuttamisohjelmassa huomioidaan toiminnan lukuvuosidonnaisuus, jonka vuoksi vakuttaminen jakautuu pidemmälle aikajänteelle kuin vain vuodelle 2027. Noin puolet vakuttamistoimenpiteistä ajoittuvat lukuvuoteen 2026–2027 ja osa toimenpiteistä ajoittuu lukuvuodelle 2027–2028. Loppuosa toimenpiteistä toteutetaan lukuvuonna 2028–2029, kuten palveluverkkoon ja mahdollisiin yksiköiden lakkauttamiseen kohdistuvat vakuttamistoimenpiteet. Toimialan tehtävät ovat suurelta osin lakisääteisiä, mutta laki ei kuitenkaan määrittele toimintojen järjestämisen tapaa. Siitä vastaa kukin kaupunki itse, joten

toimintoja on mahdollista järjestellä uudelleen ja toteuttaa eri tavoin.

Toimialan henkilöstökulujen osuus toimialan toimintakuluista on noin 57 prosenttia, jolloin myös vakuttamistoimista suurin osa kohdistuu henkilöstökuluihin. Muiden tiliryhmien vakuttamiseen vaikutusmahdollisuudet ovat toimialalla verrattain pienet.

Henkilöstökulujen pienentämiseksi on pohdittu mm seuraavia keinoja: tuntikehyksen tarkastelu lapsimäärän pienentyessä, määräaikaisten palvelussuhteiden tarkastelu, toimintojen uudelleenjärjestelyt (esim palvelualueet, yksiköiden määrä, oppimisen tuki, hallinnon työn tehostaminen kaikilla palvelualueilla, johtamisjärjestelyt). Huomiotavana on jatkuvasti myös toimialan laaja eläköityjien ja muiden työstä poistuvien joukko – tehtävät jätetään täyttämättä aina, kun se on toiminnan järjestämisen pohjalta mahdollista. Vaihtuvuutta on vaikea ennustaa, mikä tarkoittaa sitä, että osa henkilöstövähennyksistä on toteutettava mahdollisesti määräaikaista palvelussuhteita vähentämällä ja osin jopa vakinaisen henkilöstön irtisanomisella. Henkilöstön vähentämiseen liittyvät yhteistoimintaneuvottelut, missä mahdollinen vähentämistarve täsmentyy, käydään erikseen.

Henkilöstökulujen osuus vakautettavasta kokonaisuudesta on vuosina 2027–2029 yhteensä hieman vajaa 3M€. Kokonaisuus tarkoittaa laskennallisesti henkilötyövuosiksi muutettuna yhteensä noin 60 htv vähennystä. Vähennykset kohdistuvat tuleville vuosille seuraavasti: 2027 2,37M€, 2028 350 000 € ja 2029 253 000 €. Henkilöstökulut ovat toimialan talousarviossa 2026 yhteensä noin 75 M€, eli vakuttamismäärä kokonaisuudessaan on tästä tiliryhmästä noin 4%.

Palvelujen ostoissa vakuttamismahdollisuuksia on vain vähän, mutta siitä huolimatta esityksessä on mahdollisuuksien mukaan huomioitu myös näitä: asiantuntijapalveluiden hankinnan vähentäminen sekä varhaiskasvatuksen musiikkiopistolta ostettavan taidekasvatuksen poistaminen pienentävät kulukokonaisuutta.

Palvelujen ostoja ovat myös ravitsemus – ja siivouspalvelut, joihin Liikelaitos ateriat- ja puhtauspalveluissa tehty vakauttaminen näkyy myös toimialamme kuluissa budjetointivaiheessa. Edellä mainituin keinoin voidaan palvelujen ostoissa taloutta vakauttaa pysyvästi noin 350 000 € vuositasolla. Palvelujen ostot ovat toimialan talousarviossa 2026 yhteensä noin 21,5 M€, eli vakauttamismäärä kokonaisuudessaan on tästä tiliryhmästä noin 1,6 %.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat kattavat lasten ja oppilaiden tarvikkeet sekä varhaiskasvatuksessa että kouluissa. Hankinta-ohjeistuksien täsmentämisellä sekä tarkalla harkinnalla sekä yhteissuunnittelulla tätä kokonaisuutta on viime vuosina saatu toteumien perusteella jo hieman laskettua ja siitä huolimatta lapsille on voitu hankkia heidän tarvitsemansa materiaali. Koko toimialan osalta tähän tiliryhmään tehdään edelleen 125 000 euron pysyvä vähennys vuonna 2027. Vähennys koskee kaikkia palvelualueita. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat toimialan talousarviossa 2026 yhteensä noin 2,2 M€, eli vakauttamismäärä kokonaisuudessaan on tästä tiliryhmästä noin 5,7 %.

Avustuksien osalta vakauttamismahdollisuus on 150 000 euroa. Tarkoituksena on lakkauttaa varhaiskasvatuksen yksityisen hoidon tuen kuntalisä, jonka lakkauttaminen mahdollistaa samalla 70 000 euron lakisääteisen osan säästön. Mikäli tämä toteutuu, on huomioitava mahdollinen palvelusiirtymä yksityisestä perhepäivähoidosta varhaiskasvatuksen muihin palveluihin. Tällä hetkellä kuitenkin kyseinen lapsimäärä (~30) mahtuisi olemassa oleviin ryhmiin ilman henkilöstölisäyksiä. Lisäksi noin 30 000 euron säästö

mahdollistuisi koululaisten iltapäivätoiminnan ohjaavan resurssin vähentämisellä lapsimäärän ja sitä kautta kerhoryhmien vähentyessä. Avustukset ovat toimialan talousarviossa 2026 yhteensä noin 1,9 M€, eli vakauttamismäärä kokonaisuudessaan on tästä tiliryhmästä noin 7,8 %.

Tiliryhmä muut toimintakulut pitävät sisällään mm. yksiköiden vuokratilakustannukset ml sisäiset vuokrat sekä ict-laitteiden leasingkustannukset. Vaihtamalla edelleen lisää tietokoneita halvempaan malliin sekä kahden yksikön sulkemisella on mahdollisuus vakauttaa tästä kokonaisuudesta pitkällä aikavälillä yli puoli miljoonaa euroa. Muut toimintakulut ovat toimialan talousarviossa 2026 yhteensä noin 30 M€, eli vakauttamismäärä kokonaisuudessaan on tästä tiliryhmästä noin 1,8 %.

Vakauttamistoimenpiteitä on esitetty toimialan kaikilla palvelualueilla mahdollisuuksien mukaan eri tiliryhmiin liittyen. Vakauttamisohjelman toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu monipuolisesti ja laajasti toiminnallisten ja taloudellisten vaikutusten lisäksi myös lasten / nuorten, sekä henkilöstön näkökulmasta. Toimenpiteet ovat keskenään osin hyvin erilaisia ja huonosti vertailtavissa ja siten vaikutukset ulottuvat myös eri tavoin asiakkaisiin sekä henkilöstöön. Vakauttamistoimenpiteistä huolimatta lakisääteiset palvelut turvataan jatkossakin, mutta toimintatapoihin ja palvelumalleihin voi tulla muutoksia vakauttamisohjelman toimenpiteiden täytäntöönpanon yhteydessä.